

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 23. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 30-го січня 1941. No. 23. Jersey City, N. J., Thursday, January 30, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: ВБерг 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВБерг 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЗАХОДИ ГАЛІФЕКСА, ЩОБ АМЕРИКА НЕ ПРОДАВАЛА СОВЕТАМ ПРОДУКТІВ

ВАШИНГТОН. — Новий британський амбасадор лорд Галіфекс мав побачення з секретарем стейту Корделом Голем і з підсекретарем Сомнером Велесом, котрий довгий час переговорював з Советами і навіть згодився на те, щоб зняти моральне ембарго на Совети. Галіфекс доказував, що Совети купують в Америці різні продукти, потрібні для ведення війни й опісля перепродують їх Німеччині. А коли навіть вони американські продукти самі зживають, то на місце вони продають Німеччині ті продукти, які самі виробляють і які були призначені для домашньої консумції. Галіфекс заявив, що Велика Британія є досить занепокоєна тою дірою в британській блокаде, яку викликають Совети, а яким нехотючи помагає Америка, продаючи їм військові продукти. Секретар Кордел Гол відповів, що знесення морального ембарго мало виключно психологічний характер, а не практичний. Тим Америка хотіла продемонструвати, що не має супроти Советів якихось спеціальних упереджень. Але продаж і вивіз продуктів, говорив Гол, далі спочиває під стислою контролею уряду і без дозволу Совети не можуть нічого вивезти.

БОРІТЬБА З КОМУНІЗМОМ У МІСЬКИХ УСТАНОВАХ.

НЬО ЙОРК. — Голова департаменту добродійної допомоги в міській адміністрації Нью Йорку, Годсон, повідомив комісара інвестицій, Вільяма Гарляна, що він засадничо вітає його заходи, щоб перевірити, чи в його департаменті знаходиться велике число комуністів? Бо одна з урядових згаданих комітетів, пані Сталь, заскаржила згаданий департамент до суду за виконання її з праці і подала як причину це, що вона, неприємно відносилася до комунізму і тому її усунули. Вона далі говорила, що в заряді цього департаменту служать 600 комуністів, а двох на вищих посадах. Останніх вона назвала по імені: Перл Цімерман і Кора Лайберман. Годсон говорив, що справді є комуністична група в його департаменті, але не в такій кількості, як це подала пані Сталь. Він теж говорив, що паню Сталь викинено з праці не за її ворожість до комунізму, тільки тому, що вона була несправною робітницею.

ОБОРОНЦІ КОМУНІЗМУ.

ОЛБАНІ. — Асемблемен Цімер, якого до стейтової легіслатури вибрала так звана „партия праці“, вніс у легіслатуру законопроект, на основі якого заборонено судовим властям змушувати юнійних урядовців видавати список юнійних членів. Зробив це згаданий асемблемен у зв'язку з недавнім судовим примусом, на основі якого заряд учительської юнії, просякшої комунізмом, мусів видати список своїх членів стейтовому комітету, що досліджує комунізм по школах.

ПЕРЕСТОРОГА РОБІТНИКАМ У ФАБРИКАХ.

НЬО ЙОРК. — Робітники, zatrudнені в летунських фабриках на Лонг Айленді, дістали від заряду перестороги, щоб не моляли язиками, коли знаходяться поза роботою і щоб не говорили прилюдно про те, що діється в фабриці. Бо це дуже легко можуть підслухати непокликані люди і може донестись до ух шпигунів.

ВСЕ ДЛЯ БОЄВОЇ ГОТОВИСТИ.

НЬО ЙОРК. — На зїзді прихильників контролю уродин бесідники і бесідниці висловлювали думку, що Америці не потрібно великої маси вояків, тільки доброго ґатунку вояків. А тому лиш ті родичі повинні приводити на світ дітей, які мають добрі фізичні і духові прикмети, та живуть серед потрібних для виховання дітей обставин.

НАСЕЛЕННЯ СТАРІЄТЬСЯ.

ВАШИНГТОН. — Статистичне бюро стверджує, що ціле американське населення старіється, себто, в низу наростає менше людей, а ті що в верху переходять до чимраз то старшого віку. Середина літ тепер знаходиться в 28 літах. А десять літ тому та середина знаходилась в 26 літах. Зате число людей в віці 65 і більше підскочило вгору, з шість і пів мільона, до вісім і пів мільона. Але є радісна вистка для дівчат: надвишка жінок в порівнянні до чоловіків змаліла так, що тепер є майже стільки само чоловіків, що жінок. На сто і одну жінку припадає сто чоловіків.

ПОМЕР ВІДОМИЙ АТЛЕТ.

НЬО ЙОРК. — Тут помер в досить ранньому віці, бо 64 році життя, поліцейний інспектор Метью Мек-Грат, який відзначався величезною силою і багато разів здобув на Олімпійських ігрищах рекорди в киданні тягарів.

БЕЗ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПОМОЧИ БРИТАНІЯ НЕ МОЖЕ БОРОТИСЬ, КАЖЕ МОРГЕНТАВ

Секретар Моргентав перед конгресовим комітетом заграничних справ сказав, що без американської допомоги Велика Британія не може далі боротись і буде змушена перервати дальшу війну, очевидно на усяляких ворога. Також далше платити готівкою за американські військові продукти Британія не є в стані тому, що всі свої грошові резерви в Америці вона вже вичерпала. Ось тепер їде до Америки англійський фінансовий представник, який має припоручення випродати в Америці всі ціліні шери, що є тепер в посіданні англійських громадян і за одержані долари позачапувати ті військові замовлення, які вже дотепер Англія тут поробила. Після того вона мусить тут припинити дальші замовлення, хіба Америка піде їй на зустріч і дасть їй військові продукти даром, чи їх позичить. Та в тій цілі треба для президента спеціальних прав, передбачених в законопроекті, що носить конгресове число 1776. В руках конгресу спочиває тепер чи Америка буде далі давати поміч Англії, і чи Англія буде далі продовжувати війну, говорив Моргентав.

НІМЦІ ПЛАНУЮТЬ НА АНГЛІЮ ВЕЛИЧЕЗНИЙ НАЇЗД

Перед конгресовим комітетом заграничних справ зізнався шеф штабу американської армії, генерал Маршал і сказав, що впродовж наступних кілька тижнів німці розпочнуть свій давно заповіджений наступ на Англію. Це буде найбільша битва, яку знає історія. В ній візьмуть участь всі можливі німецькі сили в літаках, кораблях і піхоті. Німці пускаться до битви 18,000 літаків. Всіх бойових літаків німці нині мають 36,000, говорив ген. Маршал. Та половину вони задержать в дома, як резерви. В гру підуть також повзи і після вської правдоподібності газу, та інша, досі невідома зброя. Те саме буде з боку Англії. Ген. Маршал говорив, що Англія має всі можливості вийти переможною з цієї битви. Але Америка мусить їй дати тепер, якнайскорше, всяку можливу поміч. Запитаний, чи Англія може виграти цю битву без американської допомоги, генерал відповів, що це дуже резиковне.

„ЕМПРЕС ОФ АВСТРЕЛІЯ“ НЕ ЗАТОПЛЕНА, ЯК БУЛО ПРОГОЛОШЕНО

Британський військовий комунікат заперечує розіслані по світі вісті про те, що німецька субмарина зторпелувала британський корабель „Емпрес оф Австрелія“, що то тепер служить до перевозу війська. Корабель є в одній з африканських пристаней. Радіові бланки про допомогу і торпедування вважають німецьким підступом. Звідоження ще подає, що того тижня піднеслося число затоплених британських кораблів. В минулі тижні спричинена таким чином шкода виносилася 58,212 тон, що свідчить, що німці знову посилюють акцію на морі.

„ВІЛЬНІ ФРАНЦУЗИ“ МАЮТЬ ДОБРІ УСПІХИ В АФРИЦІ

Італійська армія в ЛІБІЇ знайдеться скоро в дуже небезпечному положенні і готова бути цілком зліквідована. З одного боку британці наступають на Дерна вздовж морського побережжя над Середземним морем. З другого боку наступають знад Нілю, де стоїть армія ген. Вейвела. Знову з полудня їде армія „вільних французів“, що зорганізувала себе в глибині Африки і перейшла 825 миль через гарячі піски Сагари, а тепер ввійшла в саме серце Італійської ЛІБІЇ, розбивши Італійські частини, що були нагромаджені в оазі Мурзук. „Вільні французи“ віддалені тепер від Середземного моря всього 475 миль. Вістку про цю французьку перемогу передав через радіо генерал Жорж Катру, що був перадиш генеральним губернатором Французького Індокитаю, а тепер служить під командою генерала де Голля, що зорганізував армію „вільних французів“.

В АЛБАНІЇ ІТАЛІЙЦІ СПИНИЛИ ОФЕНЗИВУ

Американські кореспонденти доносять з Атен, що вже від двох днів нічого не чути про Італійську контрфензиву, що її вели Італійські війська цілий тиждень, але без успіху. Далі подають, що Італія насилає далі шораз нові сили, з чого заключають, що Італійці зачнуть знову наступ.

ДЕ ЗГИНУЛО ДВОЄ ЛЮДЕЙ. — Недалеко коло летнища в Ст. Луїсі розбився літак. Згинули 2 пасажери, а 12 інших було ранених.

АНГЛЮ - АМЕРИКАНСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ФРОНТ ПРОТИ ДЕРЖАВ „ОСІ“

ЛОНДОН. — Американські кореспонденти, що пишуть з Лондону, подають, що як в Лондоні так і в Вашингтоні ведуться тепер переговори, щоб створити одну тісну англо-американську економічну спілку, звернену проти Німеччини, Італії й Японії, а в дальшу чергу і проти СССР. Про Совети їде мова тільки в тому напрямі, щоб обмежити їхні закупки бавовни, міді, мосяжу, газоліни та машин до верчення нафти, що то їх вивозять з Америки до Владивостоку ніби для советського вжитку. В Лондоні кажуть, що ці закупки допомагають Німеччині, бо Совети доставляють Німеччині свої продукти чи матеріали, а свої потреби заспокоюють в Злучених Державах. Далі їде про те, щоб замкнути воюючим державам їхні фонди в банках. Англія переконана, що Совети закуповують товари в Америці за гроші, що є зложені в банках Злучених Державах Німеччиною. Далі їде Британія ще про те, щоб вона могла контролювати з острова Тринідад незаконну морську торгівлю. І тому вона хотілаб дістати дозвіл на морську базу в Тринідаді, щоб контролювати контрабанду, ведену японськими, норвезькими, югославськими і советськими кораблями через Панамський канал. Далі їде ще про контролю острова Мартиніки, звідки їде торгівля з французькими пристанями, а товари, як кажуть, забирають держави „осі“. Усе те, кажуть в Англії, мусить бути усунене. А воно станеться тоді, коли Злучені Держави возьмуть повну участь в економічній війні Великої Британії з державами „осі“ і тими, що „вісь“ спмагають.

РУМУНІЯ СХИЛЯЄТЬСЯ ЩЕ БІЛЬШЕ ДО „ОСІ“

БУКАРЕШТ. — Юнайтед Прес доносить, що ген. Антонеску, що зараз генерал-лейтенант, узяв до себе в кабінеті „чистку“ в Заїзній Гвардії, себто ставить перед суд сотні тих членів Гвардії, що були в повстанні. Більшість їх буде засуджена на смерть війсьним судом і зараз розстріляна. Разом з тим Антонеску заповів, що Румунія буде далі працювати в „тісній кооперації з вісію Рим-Берлін“.

СПРАВА СВОБОДИ ПРЕСИ В БРИТИСЬКИМ ПАРЛЯМЕНТІ.

ЛОНДОН. — В британському парламенті заінтерцельовано уряд в справі завішення видавництва двох комуністичних часописів: „Дейлі Воркер“ і „Ди Вік“. Інтерпеліят заявив, що він не погоджується з тим, що пише комуністична преса, але є за свободу слова. Далі зазначено, що комуністи не мають ніякого впливу в теперішньому часі, коли то британці боряться за своє життя. Уряд оправдував заборону тим, що писання згаданих комуністичних органів мало на меті припинювати війну британську продукцію. Уряд звертав тим органам вже давно увагу, що цього робити не можна, але це не помагало. Справи не віддано до суду тому, що це булоб тривало задовго. При голосуванні 323 голосів було за те, щоб потвердити зарядження уряду. Проти того було всього 6 голосів.

СІКОРСКИ І БЕНЕШ.

ЛОНДОН. — Д-р Бенеш, голова чехословацького уряду на вигнання, удекорував ген. Сікорського, польського прем'єра на вигнання, чеським воєнним хрестом за те, що зорганізував польську армію на вигнання, як теж на знак тісної дружби між Чехословащиною і Польщею. Сталося це по дифіляді першої чеської бригади, зорганізованої в Англії. У відповіді на те ген. Сікорські між іншим підкреслив те, що „ось та нова маніфестація дружби і співпраці Польщі й Чехословащини буде оцінена належито в першу чергу — в Америці“.

ІТАЛІЙЦІ ПРОТЕСТУЮТЬ.

РИМ. — Юнайтед Прес доносить з Італії, що фашисти влаштували вуличні демонстрації в Мілані й в Турині, підчас яких кричали „Хай живе Гітлер“ і „Де є американські кореспонденти, щоб описали ту демонстрацію?“ Це мало бути „відповіддю“ на „брехні“, що їх мала розіслати по світі „бритійська пропаганда“ про протинімецькі демонстрації в згаданих містах. Відомості про такі бунти і арешти італійських офіцерів подано з Білгороду.

СТРІЛЯЛИ В ТРІЄСТІ ДО РОБІТНИКІВ.

БІЛГОРОД. — Подають телефоном з Білгороду до часопису „Ди Нью Йорк Таймс“, що протинімецькі демонстрації такі відбувались в різних містах північної Італії. Ті самі добре поінформовані джерела ще подають, що фашистська міліція стріляла в Трієсті до страйкуючих робітників, що працювали в варстатах Трієстського Ллойд.

"СВОБОДА" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
вишколом, в котрім оголошення хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3. Кашка належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.
4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗВ'ЯЗКИ ПОЧЕРЕЗ ОКЕАНИ

Відома американська журналістка Анна О'Гер МекКормик, пишучи оноді про відношення Америки до Європи, звертала увагу читачів „Нью Йорк Таймсу“ на зростаючі зв'язки між Америкою й Англією та на ослаблення зв'язків між Америкою й іншими країнами Європи.

Вона малює Європу як одну велику сцену, що колись була освітлена ясним світлом, а нині ціла потонула в темноті. Лишень десь-де блімає слабе світло, і ми знаємо про нього, що це Париж, Берлін, Рим, чи Стокгольм. Час від часу сцену освітлює ваграв від вибуху, як це було недавно з Букарештом, але скоро потім сцену знову обгорне непрозрим темнотою.

Колиб ми захотіли прислухуватися голосам, то не багато вийдемо краще. З темноти почуємо перешрещуючіся голоси, але що саме ці голоси значать, буде важко вгадувати. Життя в Європі триває для американця виразні черти, які воно мало до війни. Ми щораз менше знаємо, що там діється.

Виймок у тому згляді становить Англія. „Ми знаємо досить добре“, каже МекКормик, „що англійці думають й почувають. Цей край стоїть у тісних зв'язках з Британією. Хоча новинарські донесення, радіові авдіції, постійна струя листів, газет, книжок, товарів, відвідувачів з місіями, що довозять їх до кожного промислового міста, ми є багато ближче до британців, ніж ми були колинебудь давніше“. Приїзд лорда Галіфкса як члена воєнного кабінету на становищі королівського амбасадора, збирає коротко, як тісно ми зв'язані з тими островами на краю Європи та як щораз більше ми відходимо від Європи в тому напрямі.

Можна зовсім певно сказати, що пані МекКормик не мала зовсім на думці зв'язків Америки з країнами на протилежному кінці Європи, з країнами східної й південно-східної Європи, взагалі, та України, спеціально. Однак, не хочаби вона загально зовсім слушно змалювала зв'язки між українською імміграцією в Америці та її рідним краєм, Україною. Ці зв'язки, що від довшого вже часу були все доривочні, що часто відбувалися лише посередом, через європейську імміграцію, від вибуху теперішньої війни, стали ще слабші. Газетарських донесень про Україну маємо дуже мало. На всій території України властиво нема ні одного чужинського кореспондента. Радіові станції про Україну подають лише офіційні звідомлення, звичайно величання окупації й таке подібне. Листова переписка відбувається крізь руки цензорів. Ці очевидно не пропускають нічого, що противиться інтересам окупантів. Газети майже не приходять, то з причини цензур, то через непевність поштового перевозу. Книжки з України майже не доходять. Зрештою з відомих причин видавничий рух майже там зовсім припинений. Відвідувачів з рідного краю тепер не має.

Отсе є факти, що мусять мати без сумніву глибокий вплив на нашу імміграцію в Америці.

КАНАДІЄЦЬ ПРО МИР

(Не буде мира на підставі переговорів, пише Ричардс).

Віддавна робляться старання, щоб закінчити теперішню європейську війну миром на підставі переговорів, цебто на підставі уступок з боку обидвох воюючих сторін. Кажуть, що за такий мир є Папа римський, а також соціалістично-робітничі кола лівого крила в Британії. За такий мир має бути теж і Гітлер, бо, як кажуть, він свідомий того, що лише тим способом може врятувати Німеччину та Італію від повної поразки. Та канадійський журналіст П. М. Ричардс, доказує, що такий мир тепер неможливий. І подає на те причини.

Ричардс пише, що деякі часописи в Злучених Державах недавно тому писали, що теперішня війна може скоро і нагло скінчитися на підставі переговорів обох сторін. Згадані часописи, пишучи про такий мир, піддають гадку, що як В. Британія так і Німеччина мабуть відчують те, що навіть полатаний мир є ліпший від протяжкої і нерішеної війни, яка може принести економічну руйну обидвом сторонам. На гадку Ричардса, що в такий спосіб говорять, не є приятелями Британії. Британія ніяким чином не може згодитися на „переговорований“ мир, ні якийсь інший рід мира без повного розгрому Німеччини. За словами Ричардса, американські оборонці „переговорованого“ мира є п'ятиколоністами, що працюють у користь Німеччини, ізоляціоністами, що вірять, що це не заважає, коли Злучені Держави активно не заганжовуються у війну, або бізнесменами, що з острахом глядять на наслідки американського господарського стану, якщо війна буде задовго тягнутися.

Мир на підставі ведення переговорів під теперішню пору не міг би бути іншим як таким, що залишив би під німецькою контролею краї, які вона тепер загарбала. В дійсності це означає цілу Європу і правдоподібно різні важні колонії тих країв. Усі ці „невідступні товариші“ Німеччини мусіли би в такий спосіб улаштувати свої економічні справи, щоб не суперничити з Німеччиною, але паники допомагати її економічному зростові та панувати над світом. Вони були би лиш кормителями Німеччини. Щодо Британії, то вона була би відтята від торгівлі з тими країнами, або могла би вести лиш таку торгівлю, на яку би дозволила їй Німеччина. Розуміється, що це створило б неможливе по-

ложення для Британії, з її великим населенням, що залежало б від заграничної торгівлі, не згадуючи вже про ті краї, що їх Німеччина підбила, а які Британія обіцяла звільнити.

Це створило б майже неможливе положення і для Злучених Держав, які думають, що вони завжди мусять бути домінуючим чинником у світовій торгівлі по причині нагромадженого багатства і величезних ресурсів. Гітлер міг би на це не зважати або і забрати ті багатства для себе, якщо б їх забавав. Без сумніву, що Злучені Держави, як демократія, що помагала Британії, найліпше би в дуже некорисному положенні в тім воєнним світі, що був би контрольований Німеччиною, Злучені Держави підупали би під оглядом багатства і продуктивності серед таких обставин. Більший достаток, який обіцяв през. Рузвельт жителям, стався б неможливим.

Такий мир був би теж нічим більше ніж примиром. Він не усунув би кінцевості дальшого ведення зброєнь. Воюючі сторони продовжали би далі виробляти воєнну муніцію з таким завзяттям, як це лиш можливе, а всі нормальні вимоги підпорядковували би воєнним вимогам. Іхні фінанси далі були би в оплаканім стані, їхня продуктивна система падала би далі й далі, а світ щораз більше схилився би до анархії.

Тому, твердить Ричардс, світ потребує привернення дійсного мира і то по можливості якнайкорше. Але понад все інше, він потребує, щоб цей мир був таким миром, на котрім відбудова світа могла би дійсно опертися. А такий мир вимагає, щоб держави „осі“ відірвалися від імперіалістичних стремлень, та щоб таке відірвання було переконуюче. А щоб воно було переконуюче, щоб гарантії могли бути прийняті, то теперішні провідники держав „осі“ мусять бути усунені. У тім мірі треба буде відкритися війни як інструменту державної політики. Признана мусить бути вимога: менше націоналізму, а більше інтернаціоналізму, щоб усунути штучні перешкоди для міжнародної торгівлі і заведення автоматично функціонуючої міжнародної монетарної системи.

Осигнення того всього не можна надіятися в найближчій будучині. Німецький нарід не можна приневолити тепер повірити, що Гітлеризм не є успішний, коли він досі був

НАУКА З „БАЛКАНІЗАЦІЇ“ РУМУНІЇ

Колишній маршал Польщі Яосиф Пілсудський був докорити, що він ніколи не допустить до „балканізації“ Польщі. Під словом „балканізація“ розумів беззастанний хаос та безпорядок.

На Балкані, на невеличкім просторі живуть численні народи різних вір: румуни, болгар, албанці, турки, греки, серби з такими відміними як хорвати, словінці, черногорці, македонці, босняки і т. д. Всі ці народи так глибоко поділені між собою релігійно, культурно, расово й політично, що неможливо їх звести до спільної мови.

У стані напруження і „балканізації“ знаходиться тепер Румунія. Ця країна потерпіла в останнім часі „національну катастрофу“, бо протягом кількох тижнів втратила Буківину й Басарабію на користь Москви, а Трансильванію на користь Мадярищини. До того треба ще додати те, що край є властиво в руках німецької армії.

На днях вибухло криваве повстання, спричинене лівим крилом Залізної Гвардії, на чолі з віце-премієром Горіа Сіма. Чи може ішло тут про проти-німецьке повстання? Ледви, бо хоч деякі відомості вказували на те, що ворохобники були проти німецької „протекції“, проте ні один німець не впаав з руки Залізної Гвардії, а гинули самі румуни, цивільні й воляки, як теж жиди.

Звичайно, не маючи даних фактів під рукою, тяжко судити, про що ходило. Однак, вже факти вказують на те, що таке діється звичайно там, де політика стає горлорізством і розбоям. А таке було в Румунії. Годі вірити, щоб горстка запалених думала прогнати німців. Бо якби так

успішний. Адольфа Гітлера треба вперед позбавити довіри, заки його мовна буде побитися, а це потягає за собою повалення Гітлеризму і розгром Німеччини. Німеччина мусить бути переможена цілковито і рішучо. Тим разом світ мусить бути певно забезпечений для демократії. Це зможе зробити Велика Британія сама з своїми альянтами, або можуть її прийняти з поміччю ще й Злучені Держави та приспішити цілу справу. Мир мусить опиратися на умови, проголошені народами, говорючими по англійськи, бо лиш ті народи поведуть світ до реконструкції й загарантують його будучу безпеку.

думала, то булаб стріляла самими німцями, а не звернула вістря ненависті проти тих своїх партійних товаришів, з якими та горстка спільно боролася проти режиму Карла та його фаворитів.

В цьому саме лежить і трагедія таких держав як Румунія та її подібні. Можна згорі сподіватися, що таке „повстання“ Залізної Гвардії, якщо не було інспіроване німцями, то певно не було їм на шкоду. Бо окупантові іде звичайно про це, щоб в підбитому краю знищити здоровий і найкращий елемент, щоб могли тоді легко панувати. Так зробили німці в Україні в 1918 році, коли розгромили Січових Стрільців. Це саме вчинили вони в Бельгії, в 1914 році, фаворизуючи фламанд-

ця Брумса, який одинокий на-кликував до лояльності до окупанта.

Братовбивчу боротьбу в Румунії в часі, коли край мало-чи не цілковито в руках чужинців, треба розуміти як вислід цілковитого морального розкладу. Події з Залізною Гвардією такі, що є доброю наукою для тих, що хочуть з таких подій чогось вчитись. Випадки в Румунії можуть навчити багато і тих, що будуть будувати незалежну Україну. Вони мають нагоду тепер пізнати, до чого доводить засліплена ненависть і нерозвага, нездисциплінованість та отаманія, що наплоджує цілу купу ріжних самолюбів-вождів.

Події в Румунії вказують на розклад цілої нації. Це, що там діється, це не революція, це „македонщина“, получена з американським генеризмом, як вислід занепаду національної етики та карності.

„СПІЛЬНИЙ ГРУНТ“

III.

Традиції нової імміграції.

Очевидно культурні традиції так званої нової імміграції цікавіші від культурних традицій старої імміграції вже хочби тому, що вони багато різнорідніші.

Зараз у першому зошиті (за осінь 1940.) „Common Ground“ помістив досить широко відому статтю звисного американського критика й історика літератури, Вен Вика Брукса, про українського поета Тараса Шевченка. Стаття замітна вже самими зовнішніми умовами: ось перед нами представник старої імміграції, зацікавлений культурними традиціями народу, що є одним з останніх прищельців до Нового Світу. Не дивлячися на дрібні неточності, стаття має й велику внутрішню вартість як доказ того, як боротьба одної людини проти переважючих трудностей захоплює найліпші почування всякої іншої вартісної людини. З огляду на те, що ця стаття від часу її першої появи (ще в покойному нині журналі „Фрімен“ у 1921 році) була багато разів повторювана в ріжних українських виданнях по англійськи, можна читача відослати до неї самої.

Самозрозуміло, українці не одиноки, які звертають увагу своїми культурними традиціями.

Джордж Стіфенсон, професор історії в Мінесотському університеті, малює культурне пригноблення шведських іммігрантів. Для шведів Америка це „земля обітована“, це те, що для жидів, мандруючих по пустині, був Канаан. І справді тут вони найшли добробут, а передовсім нагоду піднятися з низького суспільного стану на найвищий. І багатьох з них використало нагоду повно.

Як саме уявляє собі Америку швед до приходу до Америки? „Комон Гравнд“ пдає переклад шведської балади про Америку, в котрій Америка описана як країна, де „яблочки родять овочі, солодкі як мід, де дівчата гарні, як ляльки, де на полях ростуть долари, де замісць дощу падають печені качки, кури й гуси, і падають на стіл уже з ножем, заткненим у них. І сонце там ніколи не заходить, і кожне серце вічно радується їй“. Ляля Кінель малює, що значить американізація для польки, передовсім як вона погодилася з горьким патріотичним чужством для Польщі прийняти американського громадянства. Каже вона, що вона зрозуміла, яка велика премія зайшла в ній самій, коли раз піймала себе на тім, як вона в розмові з батьком говорила про поляків „ви“, про Європу „вони“, а про

Америку „ми“, а ще більше, коли вона страждала традиційне польське ділення людей, людей на вищих і нижчих.

У тругому зошиті цього журналу Милдред Е. Бавшер, роджена в Америці дочка чехи, подруженої з німцем, дає живий образ родженій в Америці дитини, котра хоче відгадати „культурні традиції своїх родичів, котрі справи якслід несвідомі й цих традицій дитині вдало представити не можуть.

Стоян Прибісевич, недавній іммігрант з Хорватії, автор цікавої книжки про Балкан під наголовком „Світ без кінця“, дає читачеві образ культурних традицій американських хорватів, змалюючи велику традиційну постать хорватської селянської історії, Матіаса Губеца, що в 16. столітті підняв хорватських селян на повстання проти панів „за старо правдо“. Багато перемог мав Губец над панами, та остаточно вони перемогли. У Загребі на публічний площі проголосили його пани на глум „хлоським королем“, вкоронували металеву корону, розпеченою до білого, й посадили на престолі з гарячого каміння. Але хорвати ще вірують, що він не згинув, але зо своїми ватажками дожидає слушного часу, щоб зірвати народ до боротьби за права, проти розділу на класи, диктатури класи.

Блянч Марфеска представляє нам образ чеських традицій, маюючи Колін, колонію чехів у Луїзіані, де обдурені агентами поселенці переміняли звязатим і пильністю старі на цвітучі поля й городи.

Маємо там теж образ китайських впливів в Америці. І статтю про відношення між білими й чорними, і т. і.

Звісно не кожний пише статті. Дехто воліє писати оповідання. Дехто рисувати рисунки. Дехто лупить оповідання з рисунками.

(Кінець буде).

КИТАЙ ПЕРЕМОЖЕ В 1941 Р.

ЧУНГКІНГ (Китай). — Заступник прем'єра Г. Г. Кунг заповів, що надходяча весна буде зворотною точкою у теперішній китайсько-японській війні, як теж і в світових конфліктах. Кунг заявив, що Китай, що бореться з Японією успішно вже 3 і пів року, в 1941 році віднесе остаточну і певну перемогу. Те, що розв'язано Четверту Червону Армію, не мало політичного підкладу. Розв'язано її тому, що вона ширла хаос і була перешкодою в об'єднанні Китаю для боротьби з Японією.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ

Колісанки:
Єй, д, я люлю мі, люлю —
Ой під дзелену дулю —
Єй, дуля си розвие,
Єй дітину прикрне, і т. д.
Люляй же ми, люляй,
колишу я тебе,
А кет ти мі вснеш,
То я лише Тебе, і т. д.
Ой сину — мій сину,
я про тебе гину:
Ні во дни, ні в ночі,
нігда не спочину...

Коломийка:
Иде козак берегами,
підківками креше.
За ним — за ним шварне
дівча, черешеньки песе.
Єй вишла я на гірку
повідям казани,
Єй, пайби мі, мумуса —
винесла снідання і т. д.
А на нашій салашині
сталася новина,

А юж наша Марусенька
породила сина і т. д.

Шумки:
Коб я біла біду знала,
Не йшла замій, лем гуляла.
Гоя-гоя, гоя-гоя
Головонькож біда моя і т. д.

Козачок:
А Боже мій, Боже мій,
Де ся подів розкіш мій?
Дує вітер по росі,
Юж по моїм розкоші.

Еміграційні:
Ой, подме же ми подме,
си з малярського краю,
А, бо на нас, Мадари,
єй криво позираю (ть).
— В Гамеріце, в сальоне,
в сальоне,
Пинють віно братове,
братове...
В старім краю, при обичаю,

Жена барз бідує, пізно
лігат, рано стає, діти
годує.

Пише листи до нього, до
мужа свогого:
Прийд мужу до дому, діти
плачут, видіти хотят няня
могого.
Він їй так однісує, што уже
не приїде,
Бо го, доля глибока й доро-
га далека —
Сніткала — не Гамерика.

І саме ці місцеві пісні творять разом зі старими типами лемківську пісню, що своїми основами і підложжям належить до одного всеукраїнського — матріного пісенного осередка. Творить з ним, зливається в одну українську пісню культуру і тим самим національну єдність. Осередком правдиво-лемківської пісенної старинної культури є безперечно села: Висова, Ліщини, Маласків, Смереківце у Горлицькій,* знову Тарнавка, Вислочок, Полави в Рима-нівщині, Зидранова, Барвінок.

*) Це на основі твердження Впр. о. декана Степана Кириво, теперішнього пароха в Висіві, к. Горлиць.

Тилиава в Дуклянщині, Милик к. Мушина.**)

Не даром то кажуть, що „українець співає цілий рік і цілий рік“. Бо й справді, коли тільки уявимо собі цю безліч лемківських обрядових пісень, колядок, щедрівок, веснянок, весільних, обжинкових, купальних, рекрутських і зв'язаних з еміграцією за Океан, або над Тисою на жинива, то побачимо, що пісня оповила царівним серпанком не тільки життя лемка від коликоси до могили, але й обняла в своїй рамені все мундус лемків і пролемківську окраїну, від давня до сьогодні.

У піснях дає лемко вислів усім пронам людського кохання, що все одушевлене, все дороге, опромінене найкращими поривами душі й серця, ніколи не звужується до зми-словної, тисної жадоби. В душі лемка живе ніжне поетичне почування, яке виливається в сумовиті мрійливості. Своєрідне, невірнє своїми лемківськими формами, мальовничістю і доцільністю — цер-

ковне будівництво, зв'язане й обняте в рямці гарних лемківських звичаїв та обичаїв, втворених у своєрідному гірському тихому середовищі — задержало лемків у спільності з українським матріним нем.

Глибока і тверда віра допомагала лемкам перетерпіти багато страхіття, пережити паницизний гніт і користування, вона захоплювала до обори та до боротьби. Тож до життя й тяжкої боротьби за своє існування в горах, лемко ставиться, як найкраще. Шукає в життю краси й радості та спромози виявити свою о-кремнішність. Битий тисячелітнім лихоліттям — лемко дещо приник і посумів, але не потону в безнадійній меланхолії; хоча часом замкнувся в собі й став недовірливий та байдужий для справ будня, то при кожній нагоді, нерідко в гору та нещадно, стає перед нами, як людина із здоровим, деколи може зділним гумором.

(Дальше буде).

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

3 ДНЯ

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

З НАГОДИ СВЯТІ В ЧЕСТЬ ОЛЬГИ БАСАРАБ.

Рік річно в місяці лютому жінки організації в Америці влаштовували концерти чи то академії в річницю трагічної смерті Ольги Басараб. Треба надіятись, що і цього року наше жіноцтво не зніме цього свята, а по можливості відсвяткує його так само вчисто як і попередніми роками. Звичайно було у нас, що такі свята це були звичайні концерти, ким часто бракувало відповідних сил до належного виконання. Бо особливо в малих місцевостях як не бракує солістів, то бракує бекетів, декламаторки і т. п. Ті, які такі свята влаштовують, повинні наперед обчислити свої сили і відповідно до тих сил влаштувати свята: концерт, академію чи навіть маленькі товариські сходини. Тоді буде й моральний успіх і матеріально не буде втрати. З другої сторони наш загальний концерт, який поперти, і як треба хоч до певної міри їх виправдати. Коли мова про концерт, чи взагалі якесь поважне свято, то ми, які такі свята влаштовуємо, також повинні з минулого дещо навчитись. Говорить хтось промову чи виголошує реферат чи декламацію, а ми ходимо собі поміж публікою і роздаємо якісь летючки, конверти чи Бог зна що. Такою поведінкою показуємо, що самі тим концертом не цікавимося, та це перешкоджає іншим. Коли у нас є до роздачі конверти чи летючки, то на це є перерва і тоді такі справи треба полагоджувати.

Ще є щось, чого нам треба вже раз навчитись і то конкретно. Як знаємо, всі наші концерти чи академії кінчаються гімнами. Як це неміло вражає наше ухо, коли з одної сторони жінки співають, а показують, що ми сестри, а з другої сторони чоловіки, і показують, що ми браття з козацького роду. Хто чув так, щоб в однім і тим самим гімні були двоякі слова! Цей, хто таку зміну запроваджує, не дає собі видко правди, що гімн це святисть народу і ніхто самовільно жадної в нім зміни робити не сміє. Буває у нас таке, що по скінченні гімну публіка бє браво. Дивно це виглядає, коли бємо браво самі собі! А друге і найважливіше це те, що співаєм гімну висказуємо наші найсвятіші почування і одушевляємо. Ми не співаємо гімну для полісів і оплесків! Цих кілька завваг підношу на підставі мого особистого спостереження. Думаю, що з цим погодиться кожний, що хоче, щоб наші свята виглядали вчисто й культурно.

Марія-Демидчук.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

Від. 361 У. Н. Союзу, Нью-Йорк, Н. Й. — У звіті з річних зборів Відділу мають бути подані як секретарі зборів: О. Сип Чермеринський і Дмитро Внтоняк.

М. С. Бруклин, Н. Й. — Надійшло запізно. Надсилайте такі повідомлення вчасно.

В. Н., Дірборн, Міш. — Ми мусимо мати в редакції оригінальний лист, особливо, коли іде про вісти з Соєтів. По перчитанню відсилаємо такі листи на домагання назад. То тяжко, щоб звичайною дорогою могли наші люди написати правду, бо бояться переслідувань, що цілком зрозуміле. Та проте, як знаємо, вони пробують подати хоч трохи правди через ріжні описи, що не тяжко догадатись, що під тим розуміють. Можемо оголосити так, що не згадаємо ні за того, що писав, ні за того, що одержав. Але оригінал листа мусимо мати в руках.

Г. Б., Бруклин, Н. Й. — Ваш конвенційні проекти дуже добрі, але згідно з ухвалою останньої Конвенції У. Н. Союзу вони повинні бути ухвалені на мітингу відділу, а потім відіслати до Статутної Комісії, від якої „Свобода“ одержує проекти до поміщення в газеті.

Г. Д. — Завваги в справі вибору делегатів доводять тільки до ріжних негодувань і непотрібних толків, що можуть шкідити організації. Тому краще їх не друкувати. Хай у відділах такі домагання видивають самі члени і пробують їх усунути при допомозі розумних аргументів і розваги.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Традиційне Свято Героїв.

Дня 29-го грудня м. р. у Філадельфії, Па., відбулося традиційне Свято Героїв. Святи отворив голова, С. Мілян, голова від. 12. ОДВУ, що влаштував свято, зважаючи присутність до повстання з місць в пошану полягам Героям. Потім короткими словами пояснив ціль свята. Підкреслюючи героїчні подвиги української нації, сказав ще таке: В першу чергу мусимо бути вдячні нашій прибраній батьківщині в Америці, що своїми свободолюбними законами дозволяє нам зійтись і спільно віддати пошану тим, що віддали своє життя за волю України.

Відтак аматорський гурток при згаданім відділі відіграв історичну драму в 3-ох діях „Ой Морозе, Морозенку“. Режисерував п. Митро Пасічник. Аматори вивязались незле. Опісля виголосив святочну промову О. Н. Грановський, що говорив про ті чинники, які стараються гальмувати визвольні змагання української нації. Казав, що українська справа мусить виринути на денне світло, бо є в інтересі держав світа, щоб на сході Європи повсталі Вільна Собора України.

Відтак виступив молодечий Козацький Хор під диригентурою п. Степана Савчука, котрий відспівав кілька патріотичних пісень, за що публіка нагородила його рясними оплесками, та змусила відспівати ще дві пісні на додаток.

Кінцеве слово виголосив п. Теодор Свистун, що скритикував тих наших „крикучих політиків“, що шкодять українській визвольній справі, як теж вівзав присутніх зложити жертви на інформативну акцію. Переведена збірка принесла 39 доларів і 25 центів.

Жертували по долару: п-ні Свистун, Чавс, Шевчук, Іванковський, Пісєцька, Довгань, Сасіж, Терещинський, проф.

Гайдак, Бурак, Л. Сарабун, А. Горохівський, І. Затонський, Хмелик, Д. Матішин, Карбівник, Рутєцька, М. Волошанський, С. Мілян; по 50 центів: Д. Коник, В. Данківський, пані Вовк, Федина, Клібан, Корач, Грицько, Вітошинський. Решта не подали своїх імен і дрібних датками. Свято закінчено відспіванням українського і американського гімнів.

По святі відбулась маленька гостина. Підчас гостини промовляли проф. Гайдак і п. Т. Свистун. Бесідники у своїх промовах звертались головним до молоді.

Василь Вітошинський.

ЧИ Є ТАКІ МІСЦЯ НА ЗЕМЛІ, ДЕ НІКОЛИ НЕ БУЛО ДОЩУ?

Німецький метеоролог (погодознавець) Гельман гадає, що таких місць, де ніколи не було дощу, немає. Не так давно вважали, що в одній із найсухіших місцевостей земної кулі, саме в Африці, в долині Ніло, вище за Ассуан, дощів ніколи не буває. Колиж почали там робити правильні метеорологічні спостереження, то виявилось, що це неправда. Хоч і маленькі, і дуже рідко, проте в осені тут дощі перепадають. Це однак практичного значіння не має й такі дощі малощо ріжняться від бездошів. В іншому місці, в східній долині Хальфа в Аравії, впродовж 10-ти років трапилось тільки 22 дні з дощами, при чім ті „дощі“ так мало давали води в дощомір, себто прилад, при допомозі якого міряється кількість дощевих опадів, що їх годі було навіть виміряти.

По уберезжях Чіле та Перу, в Каліфорнії, в Південно-Західній Африці, та в пустинях Австралії іноді кілька років під ряд падають такі малі дощі, що їх прямо годі зміряти і тільки в ряди-годи довга посуха вживається короткою, але сильною зливою.

Мандрівники, що відвідали пустелю Атака в Південній Америці, гадають, що взагалі замітніших дощів по деяких частинах цієї пустелі не було сотнями років. Поізнаходжували там трупи перших еспанських солдатів, що загинули в боротьбі з місцевими жителями, як висхлі мумії (моші), пролежавши там понад 400 років.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ВІДКРИВАЄ СЕНАТ. Віцепрезидент Волес відкриває засідання сенату. У нього в руці маленький молоток, що символізує безвладдя.

ШВАЙЦАРІЯ ХОЧЕ ПРОВІРИТИ БЕРН (Швайцарія). — Швайцарське міністерство преси хоче перевести слідство в справі донесень з Білгороду про розрухи в Італії. При слідстві будуть представники американського й італійського посольств. Від того, що виявить слідство, залежатиме, чи американець Вистон Бурдет буде міг продовжати свою інформативну працю в Білгороді.

КУПЦІ ЗА ПОМІЧ АНГЛІ

Американський фінансист Томас Лямонт перед 600 американськими чільними купцями заявив, що американське купецтво мусить всіма силами піддержати Англію, бо програма Англії потягне за собою велику небезпеку для самої Америки.

СКІЛЬКИ ДОЩУ ПАДЕ КОЖНОГО ДНЯ НА ЗЕМЛЮ?

Учені обчислили, що кожного дня випадає на всій землі стільки дощів, що їхньою водою можнаб вивипнити збірник о поверхні одної тисячі квадратних кілометрів, глибиною понад три метри. Довжина одного боку квадрата, такого збірника малаб близько 32 кілометри, вся вода важилась би мільйони мільйонів тон. (3,000,000,000,000).

ВИСОКА ЗАПЛАТА.

Цей безпалочовий грач, Луис (Бобо) Нюсом буде доставати за свою гру річно \$35,000.

ЗАЧАЛИ ЗНОВУ БОМБАРДУВАТИ АНГЛІЮ

Виглядає, що минула „передишка“ і німці зачали знову налеті на Британію на давню скалю. Лондон був атакований за дня чотирима наводрами. Теж доносять з ріжних інших міст про німецькі бомбардування, але ніхто не зазначає, що німці нанесли шкоду.

УКРАЇНСЬКІ СТІНКИ КАЛЕНДАРІ на 1941 РІК

● у гарних кольорах
● Календаріом друковане українською мовою
● Свята означені чітким червоним друком
25 центів один 25 5 за \$1.00

Гуртові ціни подаємо на бажані замовлення. Належність треба посилати разом із замовленням.

На С. О. Д. не висилається.

- [] Молода Українка
- [] Гуцул на пологині
- [] Наталка Полтавка
- [] Маруся з Івасем колом крилиці
- [] Сини Мої, Гайдамаки
- [] Ангел Хоронить дітей на місті
- [] Ангел хоронить дітей перед поїздом
- [] Ангел хоронить дітей в човні
- [] Фарма: діти й качки
- [] Маленька дівчинка в пещері
- [] Фарма: зинава, діти збирають яблука
- [] Краєвид: гори, город, хата, озеро
- [] Родіство Твоє, Христе Боже наш
- [] Преса: Серце Ісуса Христа
- [] Преса: Серце Преч. Діви Марії
- [] Матір Божа і св. Тереса

Замовлення слати на адресу: **“SVOBODA”** 81-83 Grand Street. Jersey City, N. J.

ПОВІДОМЛЕННЯ! 3 КОНЕКТИКОТ!

Отсим подаєсь до відома усім відділам У. Н. Союзу і прочим Братствам, Товариствам і всім громадам стейту Конектикот, що

СОЮЗОВИЙ ДЕНЬ 8. ЧЕРВНЯ (JUNE 8, 1941)

В NEW HAVEN, CONN.

Проситься ввесь наш український загаль, щоб на той день повстрималися зі своїми підприємствами, а взяли громадно участь в сім Союзовім Дні, на котрім буде велика несподіванка.

Комітет.

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й., І ОКОЛИЦІ! УВАГА! БР. СВ. О. НИКОЛАЯ, ВІД. 12. ПРОВІДІЯ.

БАЛЬ

У СУБОТУ, 1. ЛЮТОГО (FEB. 1, 1941)

В ГАЛІ ПАРОХІЯЛЬНІЙ, 303 HUDSON AVENUE.

Початок 7. год. ввечір. — Вступ 25 центів. Прихід з Бально призначений на Український Каледж. Тож Бр. св. О. Ніколай просить всі Братства, Товариства, Сестринства й увесь український загаль зспри співприсутстві своєму участю в Балі. За добру забаву і чесну обслугу ручитсь — Комітет Братства.

УВАГА! МЕНВІЛ, Р. АЙ., ОКОЛИЦІ!

ЗАХОДОМ ТОВ. ІМ. М. ДРАГОМАНОВА, ВІД. 181. У. Н. СОЮЗУ

СПІЛЬНА ВЕЧЕРА

У СУБОТУ, 1. ЛЮТОГО (FEB. 1, 1941)

В УКРАЇНСЬКІЙ ДОМІ, CUMBERLAND HILL, R. I.

Початок у годині 6. ввечір. — Вступ \$1.00

По скінченні вечери буде ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ. Запрошено громади з Менвіл і околиці. За добру забаву ручитсь — Комітет.

РІЖНІ РОЗВ'ЯЗКИ УКРАЇНСЬКОЇ СПРАВИ.

Українці — самостійники і прихильники українських визвольних змагань мають вже одну, неоспорну думку: український народ мусить дістати свою незалежну державу. Зате не всі однаково думають, коли йде про питання, як, чи від кого вони ту державу дістануть? Чи розв'язка має прийти ззовні, чи з середини, зверху, чи з споду? Себто: чи українську державу мають створити тільки власними силами самі українці, чи при допомозі інших, чи її мають створити чужі потуги, в ім'я якихось вищих засад справедливості, чи в ім'я таких їхніх власних інтересів?

„НОВИЙ ЛАД“.

Чимало нині в світі говориться про „новий лад“, який настануть по закінченні цієї війни. Німці говорять, що той лад буде справедливий від попереднього, розуміючи „справедливість“ по своєму, мовляв, у тім ладі панівну роль відіграватиме німецька раба. Нації не криються з тим, тільки додають, що хоч тверді закони припадуть меншвартиям, неміцким народам, то тих законів буде твердо додержуватись далекосягла німецька влада. Знають — хоч закони будуть нерівні, але вони всолю будуть і всі люди, ті, що мають силу і ті, що без сили, муситимуть їх придержуватись.

Друга сторона, Бритійська імперія, говорить, що з першу чергу треба знизити національного опира, який проповідає, що сила це закон. Знизивши цього опира можна буде подумати точніше про новий лад на світі. Державні муси Бритійської імперії покликаються на свій минулий довгий рекорд, на свою стару політичну традицію і вказують, що вони не гнобили та не витереблювали інших народів, а всім давали нагоду до життя. Це є в природі Бритійської імперії. Тому можна з певністю поклататись, кажуть вони, що в будучім, коли виграє Бритійська імперія, вона далі придержуватиметься справедливих засад.

НАДПІ УКРАЇНЦІВ.

Немає де правди діти, але українці, що живуть на рідних землях, як і ті, що на еміграції, є поділені щодо того, на кого рахувати, коли йде про розв'язку української справи зверху: На Німеччину, чи на Бритійську імперію?

Страх перед германами глибоко закорінений в українців. Німців підсвідомо бояться навіть і ті українці, що ніби рахують на поміч німців, бо вони знають, що коли на шляху з „Дранг нах Остен“ стане самостійна Україна, проти неї звернуться німецькі удари. Але вони водночас бояться, що коли по виграї Бритійської імперії малиб повернуті всі старі „справедливі“ засади, то українці знову залишаться без ніякої держави. Знову жде-лидовані прихильники Бритійської імперії говорять, що якби воно не було, краще буде, коли виграє Велика Британія, навіть колиб ті гарні клічі, які вона голосить, були лиш на подовину ширі. Версайський договір це не англо-саксонський твір, тільки в першу чергу твір Франції.

Ті що так рахують, по правді не беруть в рахунок своїх власних сил, а навіть засаду власних сил відкидають як не-реальну.

ВЛАСНІ СИЛИ.

З другого боку чимало серед нас є таких, які кажуть, що українці визволяться вик-

лючно тільки власними силами. Внутрішню політику — розуміючи під „внутрішньою політикою“ творення своїх власних сил — радять вони ставити понад усе інше. Щобільше, вони навіть радять у теперішніх неясних для українців часах держатись остронь всякої заграничної орієнтації і таку орієнтацію просто уважають національним „упіллянням“. „Як можна орієнтуватись на одну, чи другу сторону, коли ні одна з них не сказала, що думає з українцями робити?“ — питають вони. „Це лиш рабське вислужування чужим, у тій стійкій і неоправданій надії, що тим вислужуванням вижебраємо якийсь охлан з панського стола“, кажуть вони. Але, чи виграє що українська політика, коли цілий час стоиме збоку?

ІНШИЙ ПІДХІД.

Відносно мало є таких, які казалиб, що розв'язка української питання прийдє зверху і здолу, себто із заграниччя і з власних сил. А такий підхід є найправильніший.

Нема сумніву, що по закінченні цієї війни таки прийдє до іншого ладу в Європі. Нема сумніву, що в випадку виграї Бритійської імперії остання захоче справедливо розв'язати українське питання. Справедлива розв'язка буде в її інтересі, бо англо-саксонці в першу чергу є купецько-промисловий народ, який потребує спокою. З неясністю вони повертаються до війни і тоді стають добрими воювачами. А спокій можна запровадити лиш на справедливих основах.

Але що таке справедливість? Якими мірами руководяться світові потуги, коли хочуть комусь виміряти повну справедливість? І коли вони уважають, що даний народ справді терпить гнет наїзника і бажане власної держави? Отже тоді, коли той народ дає організований спротив проти цього гнету і демонструє свою національну здібність до самостійного державного життя. Українці давали чимало тих доказів. Але муситимуть дати ще не один такий доказ в будучім. Тоді щойно можна буде рахувати на поміч заграниччя.

Поміч за границі є справа великої ваги. Так само величезної ваги є справа власних сил. Ті два чинники не можна розділювати. А їх треба лучити в одне. Без чужої допомоги і сприятливої міжнародної конюнктури поневоленому народови дуже важко визволитись з ярма. З другого боку та поміч може прийти лиш тоді, коли поневолений народ розпоряджає певною кількістю власних сил.

СМЕРТЬ УТИКАЧА ПЕРЕД ВІЙСЬКОВОЮ СЛУЖБОЮ. — У шпиталі в Понтіяку, Ілінойс, лежить 22-літній Ернест Ейсли, що не хотів згодитись до військової служби, а коли урядники прийшли його арештувати, разом з батьком опирався арештові. Ранений три рази він по короткім лежанні в шпиталі помер.

